

Dosarul nr. 2ra-560/20

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) L. Ciubotaru
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan

ÎNCHEIERE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 11 decembrie 2018 Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând:

- să fie constatat faptul încălcării dreptului reclamantului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile din 23 aprilie 2018;

- încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu a sumei de 3 200 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea gravă a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile din 23 aprilie 2018.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 23 aprilie 2018 a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale din 14 aprilie 2017, repararea prejudiciului material și moral.

Cererea de chemare în judecată a fost înregistrată abia la 10 mai 2018, peste 17 zile de la data depunerii în cancelarie.

Cauza civilă a fost repartizată spre examinare judecătorului Mihai Murguleț, iar prima ședință de judecată a fost numită pentru 25 iunie 2018, care a fost amânată neîntemeiat pentru 31 octombrie 2018, peste 4 luni, ulterior pentru 10 decembrie 2018.

Aceasta de asemenea a fost amânată pentru o altă dată, pe motiv că ședința nu a avut loc, judecătorul a lipsit de la serviciu.

Cauza civilă urma să fie examinată în termen de 3 luni, însă până la data depunerii prezentei cereri de chemare în judecată, nu a fost începută examinarea.

Consideră că judecătorul Mihai Murguleț are un comportament iresponsabil și abuziv, deoarece pe parcursul a 8 luni, nu a convocat părțile și nu a început examinarea cauzei în fond.

A invocat că acțiunea civilă depusă la 23 aprilie 2018 nu este complexă din punct de vedere factologic sau juridic, în proces participă doar reclamantul și pârâtul Ministerul Justiției.

Pe dosarul dat nu a fost necesar efectuarea unor acțiuni procedurale complexe cum ar fi audierea martorilor, audierea experților, a specialiștilor, numirea expertizelor și alte acțiuni, care ar împiedica luarea unei hotărâri definitive într-un termen rezonabil de 3 luni, stabilit de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

În calitatea de reclamant a fost activ, s-a comportat conform legislației în vigoare, a depus mai multe cereri, plângeri, prin care insista să fie examinată cauza în termenul stabilit de lege de 3 luni, iar tergiversarea examinării cauzei se datorează exclusiv comportamentului instanței de judecată, care intenționat a tergiversat și tergiversează examinarea acțiunii civile depuse la 23 aprilie 2018.

La fel, a menționat că acțiunea civilă depusă la 23 aprilie 2018 este extrem de importantă, întrucât se referă la tragerea sa la răspundere contravențională (penală) contrar legislației în vigoare și a fost încălcat grav prezumția nevinovăției, drept fundamental prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Reclamantul estimează cuantumul prejudiciului moral cauzat în suma de 3 200 lei, care este cu mult mai mică decât sumele acordate de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauze similare împotriva Republicii Moldova.

În drept, cererea de chemare în judecată a fost întemeiată în baza prevederilor Legii nr. 87 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei s-au dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și art. 8, 11, 14, 1422-1423 din Codul civil, Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și art. 16, 166-167 din Codul de procedură civilă.

Prin hotărârea din 9 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Gheorghe Străisteanu la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile intentate la 23 aprilie 2018.

S-a încasat de la bugetul de Stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 2 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată.

La 16 aprilie 2019 Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 9 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 24 iunie 2019 a depus apel suplimentar, solicitând casarea ei și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 9 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea soluției, instanța de apel a conchis că prima instanță întemeiat și legal a concluzionat referitor la încălcarea termenului rezonabil de examinare a cererii depuse la 23 aprilie 2018 de către Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen de rezonabil a cauzei contravenționale, or, cauza s-a aflat în examinare o perioadă de 7 luni și 13 zile (23 aprilie 2018 data depunerii cererii de chemare în judecată - 7 decembrie 2018 data pronunțării hotărârii judecătorești), deși cauza are un indice de complexitate redus.

Curtea de Apel Chișinău a reținut că concluzia primei instanțe privind încasarea sumei de 2 000 lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral cauzat reprezintă o satisfacție echitabilă și rezonabilă în raport cu perioada judecării cauzei care nu poate fi caracterizat drept unul rezonabil.

La 6 februarie 2020, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului și, titlu principal, casarea deciziei și hotărârii, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii sau, cu titlu secundar, în cazul în care instanța de recurs va decide constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, modificarea deciziei și a hotărârii, cu pronunțarea unei decizii noi, în sensul respingerii pretenției de încasare a prejudiciu moral.

În motivarea recursului, cu referire la prevederile art. 432 alin. (1) și (2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, Ministerul Justiției a invocat că decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanțele eronat au interpretat prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Consideră că concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, or acestea au dispus încasarea despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat fără ca din actele dosarului să rezulte existența unui prejudiciu. Astfel, pretențiile morale sunt neîntemeiate, deoarece intimatul nu a prezentat probe incontestabile, pertinente și admisibile în sensul prevederilor art. 121 și 122 din Codul de procedură civilă, care ar confirma faptul cauzării unui asemenea prejudiciu.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 4 noiembrie 2019 (f.d. 118), însă dovada legală de recepționare a acesteia de către recurent lipsește. Din aceste considerente, Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 24 februarie 2020 în adresa intimatului a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs. Însă, până la data examinării admisibilității recursului, intimatul nu au depus referință, prin care să-și expună poziția cu privire la recursul declarat.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva

Italiai, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari